

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

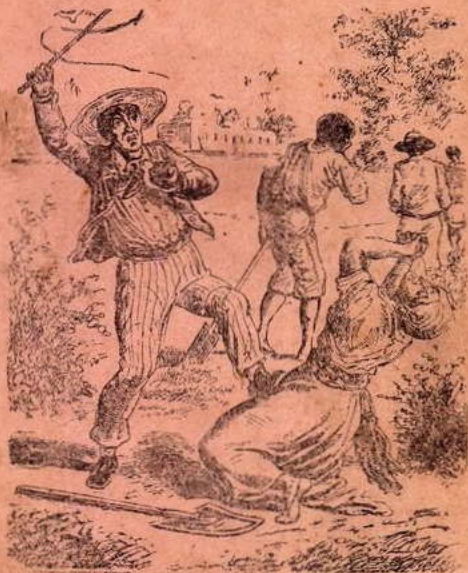
Nr. 137.

Derde druk

A.HANS

Oom Tom

(Beecher Stowe naverteld).

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich

OOM TOM.

(Beecher Stowe naverteld).

I.

Op het landgoed van mijnheer Shelby in Kentucky, een streek in Amerika, stonden verscheidene hutten, waarin slaven woonden, want toen bestond nog de slavernij en kon een meester negers en negertinnen kopen en verkoopen als dieren.

In een dier hutten woonden Tom en zijn vrouw Chloe, met hun kinderen. Om zijn goedheid, zijn verstand en zijn invloed op de andere slaven werd de brave neger altijd «Oom Tom» genoemd.

Op een Februari-avond was het zeer levendig in de hut. Mozes en Peter, de kinderen met hun kroezelkoppen, lagen te stoeien op den vloer, Polly, een klein meisje zat te spelen met een pop. Tante Chloe was aan

't braden en bakken en Oom Tom kreeg les. Zijn onderwijzer was George, de dertienjarige zoon van mijnheer Shelby, een vriendelijke knaap, die altijd minzaam met de slaven omging en voor Tom groote vereering had. Tom hield een griffel tusschen zijn grove vingers en teekende letters. Dat viel hem niet gemakkelijk. Hij zweette er van.

— Jonge heer, berg nu den boel maar op! sprak Chloe. De koek is al gaar en ge moet ze warm eten.

— Ha, dat zal smaken! antwoordde George. Niemand in de streek kan koeken bakken als gij tante Chloe.

En George Shelby smulde van den ketelkoek met haar fijne bruine korst. Maar Moses en Peter en zelfs Polly kregen ook hun deel. Dikwijls werd George zoo in de hut van oom Tom getracteerd. Hij zat er ook gaarne te praten.

Na den maaltijd kwamen er andere negers en negerinnen, oude en jonge, binnen, want het was «meeting» zooals de slaven dat noemden. Dan zongen ze godsdienstige liederen en Tom vertelde van den Hemel, waar geen slavernij bestond, doch ieder gelijk en zalig was.

De slaven werden goed behandeld. Mijnheer Shelby was een zachte meester en zijn vrouw een nog betere meesteres. De knechten en meiden werden er nooit afgebeuld, wat in 't Zuiden van het land wel gebeurde. De negers en negerinnen voelden een grooten schrik voor dat Zuiden, waar hun zwarte rasgenooten op de ka-

toen- en suikerplantage's moesten zwoegen. In 't Noorden heerschten betere toestanden.

Toch was ook hier bij deze negers natuurlijk een verlangen naar vrijheid.

Na de meeting keerde ieder naar zijn eigen hut terug. George begaf zich naar de groote woning zijner ouders. Zijn vader zei hem, dat hij den volgenden morgen mee mocht naar een naburig landgoed.

Oom Tom en tante Chloe lagen al eenige uren in de rust, toen er op de deur geklopt werd. Verbaasd bemerkten ze Eliza, de kamermeid van mevrouw Shelby.

— Ik loop weg met mijn kind, zei Eliza. Meester heeft mijn kind verkocht. Ik hoorde vanavond meester aan mevrouw vertellen, dat hij mijn Harry en ook u, oom Tom, aan een handelaar heeft verkocht.

Tante Chloe wilde, dat haar man ook zou vluchten. Maar Tom weigerde. Hij hoorde van Eliza, dat mijnheer Shelby hem verkocht had, om schulden te betalen.

— Als ik weg loop, breng ik meester in moeite, zei hij. Dat wil ik niet. Het is beter, dat ik heen ga, dan dat hier alles verkocht wordt en meester en mevrouw en de jonge heer arm worden.... Meester is niet te laken. Chloe, hij zal wel voor u zorgen en voor de arme...

Maar Tom kon den zin niet eindigen... Hij keek naar de slapende kinderen, van wie hij gescheiden zou worden.... en hij brak in tranen uit...

Eliza vluchtte heen, maar Tom bleef... En ja, het was waar.... Mijnheer Shelby had groote verliezen ge-

leden en zijn trouwen Tom, zijn besten slaaf, aan Haley, een ongevoeligen handelaar verkocht.

Tom en Chloe sliepen dien nacht niet meer, dat kunt ge wel denken... Nog hoopten ze dat Eliza misverstaan had... Eindelijk werd het dag. Ieder ging aan zijn werk. Maar al spoedig was de plaats in beroering. Haley, de slavenhandelaar kwam om zijn levende waar.

Hij vernam, dat Eliza de vlucht genomen had. En alle negers en negerinnen hoorden met ontzetting dat ook Tom verkocht was.

Mevrouw Shelby trad in de hut. Ze was doodsbleek. Tante Chloe zette norsch een stoel voor haar bij tafel... Mevrouw brak in tranen uit.

— Niet weenen, mevrouw.... niet weenen, zei Tom..

Tante Chloe begon ook te schreien en eenige stonden hoorde men niets dan gesnik.

— O, Tom ik kon er niets aan doen! zei mevrouw dan. Het is gebeurd, zonder dat ik het wist. Toen ik het hoorde was het te laat. En ik kan u nu niet helpen. Gaf ik u geld, Haley zou het u afnemen. Maar voor God beloof ik te sparen, zooveel ik kan, uw spoor te volgen en u vrij te koopen zoodra ik het geld bezit..

En Tom en Chloe voelden, hoe mevrouw Shelby diep met hen mee voelde. De kinderen sliepen nog. Toen ze wakker werden, was mevrouw terug naar huis. Mozes en Peter aten, en gingen spelen. De ouders konden hun het vreeselijk nisuws nog niet meedeelen.

maakte nu de kleederen voor haar man gereed en pakte

ze in een koffer. Dat er veel tranen op vielen, begrijpt men. Tom troostte en bemoedigde zijn vrouw...

Maar Haley kwam hem halen....

— Kom, neger, zijt gij gereed? vroeg hij.

Tom nam afscheid van zijn vrouw. Hij hield zich goed.

— God zal met ons zijn, zei hij.

De kinderen kwamen aangelopen. Tom drukte ze tegen zich.

— Kom, neger, het is tijd! hernam Haley.

De andere slaven stonden daar ook, keken medelijdend naar Tom en kwaad naar den handelaar. Mevrouw Shelby verscheen. Ze sprak stil met Haley. Haar man was met George weggereden om het treurig vertrek te ontvluchten want hij was er toch door ontdaan.

Mevrouw reikte Tom de hand en herinnerde hem aan hare belofte.

— O, wat spijt het mij, dat de jonge heer George niet thuis is. Doe hem mijn liefdevolle groeten, sprak Tom.

Haley werd ongeduldig. Tom moest op een wagen. De handelaar haalde een ketting met boeien te voorschijn en deed die Tom aan de voeten.

— Dat is geheel onnoodig, zei mevrouw.

— Een is al gevlucht en ik heb voor Tom veel geld betaald, antwoordde de ongevoelige man.

Hij greep het leidsel en de wagen vertrok. Tom wuifde nog eens, zag in een floers van tranen zijn vrouw en schreiende kinderen, zijn bedrukte gezellen...

Wat verder bleef de kar voor een smidse staan. Haley ging naar binnen met een paar handboeien en zei tot den smid:

— Deze zijn wat te klein voor den neger. Maak ze wat wijder.

— Is dat Tom van mijnheer Shelby? Hij is toch niet verkocht! riep de smid uit.

— Jawel!...

— Hoe kon Shelby dat doen! Maar het is onnoodig hem te boeien. Hij is zoo trouw....

— Ja, ja, dat kennen we Dronkelappen geven er niet om, waar men ze brengt, maar die brave negers loopen weg als ze kunnen.

Tom zat treurig op den wagen. Eensklaps hoorde hij hoeftgetrappel. Een paard stormde nader. En George sprong uit 't zadel, kwam op den wagen sloeg Tom de armen om den hals.

— O, het is een schande! riep George uit Daarvoor moest ik weg. Maar ik hoorde het ginder op het landgoed van Lincoln. En ik ben u nagereden!

— O, het doet mij goed u nog eens te zien, sprak Tom ontroerd.

George zag de ketens om de voeten.

Durft die vent dat! hernam hij. Ik zal hem een gat in zijn kop slaan.

— Neen, dat zult ge niet, en ge moet zoo hard niet spreken. Het zou mij niet helpen als hij kwaad werd gemaakt.

— Welnu, ik zal het laten om uwentwil. Maar als ik er aan denk is het geen schande? Ziehier oom Tom, zeide hij zacht, terwijl hij zorg droeg om zich met zijn rug naar den winkel te keeren, hier breng ik u mijn dollar.

— O, ik mag dien niet aannemen, zei Tom ontroerd.

— Maar gij moet hem aannemen, hernam George. Ik heb er een gaatje in gemaakt en een koordje door gedaan, zoodat hij om uw hals kan hangen en verborgen blijven; anders zou die gemeene schavuit hem u afnemen. Ik moet zeggen, Tom, ik zou hem gaarne den huid vol schelden. Dat zou mij goed doen.

— Neen, doe dat niet, jonge heer George; want het zou mij geen goed doen.

— Welnu, dan zal ik het niet, om uwentwil, zei George, en hij deed Tom haastig het koordje met den dollar om den hals. Knoop er uw jas over dicht, en bewaar hem, en bedenk telkens als gij hem ziet, dat ik u eens zal komen terughalen. Tante Chloe en ik hebben daarover gesproken. O, vader heeft slecht gehandeld.

— O, jongeheer George, gij moogt zoo niet van uw vader spreken!

— Nu ik meen geen kwaad, Tom.

— Maar gij moet een brave goede jongen zijn, en bedenken hoeveel harten aan u gehecht zijn. Houd altijd uwe moeder in waarde. Neem de dwaze manieren niet aan van de jongens, die denken dat zij te groot zijn om naar hun moeder te luisteren. Ik zal u wat zeggen,

jongeheer George. De Heere geeft vele goede dingen tweemaal over; maar uwe moeder geeft Hij u maar eens. Gij zult nooit zulk een vrouw vinden al wordt gij honderd jaar oud. Houd veel van haar en groei op om haar een troost te zijn. O, gij hebt een goed hart. Wees later een zachte meester als uw vader en blijf Christen als uw moeder.

Haley kwam weder aan de deur met de boeien in de hand.

— Luister eens, Mijnheer, zei George, van den wegen stappende, ik zal vader en moeder eens zeggen hoe gij oom Tom behandelt. Ge moest u schamen heel uw leven te slijten met menschen te koopen en als honden aan kettingen te leggen.

— Zoolang gij, groote lui, menschen wilt koopen, ben ik evengoed als gij, antwoordde Haley. Het verkoopen is niet erger dan het koopen.

— Ik zal geen van beiden doen, als ik eens een man ben, zei George.

— Nu, goeden dag, oom Tom, houd maar moed! riep hij.

— Goeden dag, jongeheer George, antwoordde Tom, hem met liefde aanziende. God almachtig zegene u! Ach, Kentucky heeft er niet veel zooals gij! zeide hij uit de volheid van zijn hart, toen de brave jongen uit zijn oogen verdween.

Hij bleef nog staren tot hij de hoefslagen niet meer hoorde, het laatste geluid, dat hem aan zijn oude wo-

ning herinnerde. Maar boven zijn hart scheen een warme plek te blijven, waar de jeugdige handen dien kostbaren dollar hadden geplaatst. Tom hief zijn hand op en drúkte den dollar vast tegen zijn borst.

II.

Een stoomboot voer op de rivier naar New-York. Tom zat boven op balen katoen en las in den Bijbel, dien hij medegenomen had. Dat troostte hem. Al weken was hij van huis weg.

Aan boord bevonden zich verscheidene passagiers en onder hen was een rijke man, mijnheer Clare, met zijn zesjarig dochttertje Evangeline en haar tante Orphelia. Tante reisde mee om het huisgezin van mijnheer Clare te besturen, want Evangeline's moeder was ziekelijk. De tocht duurde verscheidene dagen. Eva, zooals Evangeline genoemd werd, drentelde overal rond. Ze was een vriendelijk kind. Ze kwam ook bij Tom en maakte kennis met hem. En al gauw merkte ze dat Tom prettig kon vertellen. Nu zat ze veel bij hem. Ze vernam, dat Tom van zijn vrouw en kinderen weg was.

— Ik zal aan iemand verkocht worden, maar ik weet niet aan wien, zei Tom.

— Ik zal aan papa vragen, dat hij u koopt en bij ons zult ge goed zijn, sprak Eva.

Wat later moest de boot aanleggen om hout te laden. Tom ging een handje helpen. Eva stond toe te zien. Door een schommeling der boot viel het kind plots in het water. Tom bedacht zich geen oogenblik. Dadelijk sprong hij haar na. Hij kon goed zwemmen, greep Eva vast en reikte ze over aan de vele uitgestoken handen. Vlug werd Eva in een kajuit gebracht. Ze kwam dien dag niet meer naar buiten. Haar vader, die zielsveel van dit kind hield, bleef bij Eva. Tom droogde zijn kleederen in de zon. Niemand dankte of prees hem. Hij was maar een slaaf.

Maar Eva had haar zwarten vriend niet vergeten en voor hem gesproken toen ze na een weldoenden slaap frisch ontwaakte. En den volgenden morgen kocht mijnheer Clare, Tom van Harley. Hij ging met Eva naar Tom toe en zei:

— Kijk me eens aan. Ik ben uw nieuwe meester.

Eva zag blijde naar Tom op. Deze kreeg de tranen in de oogen.

— God zegene u, meester sprak hij ontroerd.

— Papa is zoo'n brave man, ge zult bij ons zeer goed zijn, fluisterde Eva haar redder toe.

De boot kwam te Nieuw-Orleans aan en daar steeg de familie in een koets. Tom zat op den bok.

— God is goed voor mij, zei hij bij zich zelf. Ik moet niet naar de plantage's. O, ze zullen thuis ook blij zijn.

Mijnheer Clare woonde op een prachtig landgoed. Hij had vele slaven. Maar Tom kreeg nu een der beste posten. Hij moest Eva vergezellen als ze ging wandelen of rijden en hij was daartoe deftig gekleed in een zwart pak, met boord en das, en hij droeg blinkende schoenen. Eva was veel aan zich zelf overgelaten. Haar moeder lag heele dagen op een ruststoel, kloeg altijd over hoofdpijn en Eva mocht nooit lang bij haar zitten. Haar vader was veel uit voor zaken. En tante Orphelia bestuurde nu het huishouden zeer flink, doch hartelijk was ze niet.

Eva hechte zich zeer aan Tom en ging heele dagen met haar wandelen. Ze zaten uren aan het meer of in het park. En dan moest Tom vertellen. Eva hoorde hem zoo gaarne over de gewijde geschiedenis spreken, en over den Hemel. In huis leerde ze daarvan niets. Naar school ging ze niet. Ze was zwak. Later zou ze een eigen onderwijzeres krijgen, had vader gezegd.

Mijnheer Clare was zeer tevreden over Tom. Hij schreef een brief naar mijnheer Shelby en Tom ontving nieuws van huis. Allen waren daar zeer blij, dat Tom op een goede plaats was terecht gekomen. George meldde, dat hij met moeder flink spaarde om Tom terug te koopen.

Zoo verliepen twee jaren en Tom was bij mijnheer Clare zoo gelukkig als een slaaf kan zijn. Meestal zag men hem met Eva. Het kind bleef veel van den goeden zwarten man houden.

Het was een heete Zomer geweest, waarin veel menschen door koorts ziek werden. Ook Eva was zeer verzwakt. En al ging ze nu na den Zomer weer uit, hersteld was ze toch niet. Als ze een eind gewandeld had moest ze rusten. En soms lag ze uren op een sofa en liet ze Tom van den Hemel vertellen.

Eens zei ze:

— Tom ik zal spoedig naar den Hemel gaan, dat voel ik wel.

Tom had bemerkt, dat Eva steeds zwakker werd en dit aan haar vader gezegd. Elken dag kwam de beste dokter uit de stad.

Op een Zondagavond zat Eva op de knieën van haar vader. Moeder was met hoofdpijn naar bed...

— Eva, nu voelt ge u toch veel beter, hé? vroeg mijnheer Clare.

— Neen, papa, ik zal niet lang meer leven, want ik ga naar den Hemel, fluisterde ze. En later zult ge daar bij mij komen, en mama ook.... en Tom... O, die arme Tom!

— Waarom zegt ge dat, Eva. Tom is hier toch goed!

— Maar hij heeft vrouw en kinderen en houdt veel van hen. O, papa, het is toch erg dat zooveel menschen slaven zijn.... Hier in de buurt woont een slavin die tegelijk met haar dochter verkocht werd aan verschillende meesters. En de dochter moest ver van hier. De moeder schreit nog elken dag om haar. Dat zou toch niet mogen bestaan.

— Papa, beloof me, dat ge Tom zult vrij maken en naar zijn vrouw en kinderen zult laten gaan, als ik hier niet meer ben.

— Ik wil u alles beloven, lieveling, maar ge moogt zoo niet spreken. Ge wordt wel beter....

— Neen, papa....

En Eva begon te schreien.

— Ge moogt u zoo bang niet maken, zei mijnheer Clare ontroerd.

— O, papa, ik ben niet bang om te sterven, want ik ga naar den Hemel. Tom heeft er zoveel van verteld... Maar ik zou willen dat we allen te samen gingen.

— Lief kindje, ik hoop, dat ge herstelt.... Ik kan u niet missen, sprak de vader en innig kuste hij zijn Eva.

Maar mijnheer Clare zag wel, hoe Eva steeds achteruit ging. En na eenige weken lag het kind altijd te bed.... Tom moest veel bij haar zitten en vertellen en ook zingen. Tom had een schoone stem en zong met overtuiging. En dan lag Eva hem aan te kijken, met haar lieve oogen die echter grooter schenen te worden, omdat het mooi gezichtje steeds vermagerde en kleiner werd.

Op een middag vroeg Eva, dat alle knechten en meiden in de kamer mochten komen. En tante Orphelia moest voor ieder der zwarten een krul van haar gouden lokken afsnijden. Eva gaf aan elk zoo'n krul en sprak een vriendelijk woord.

Ieder weende. De knechten en meiden konden maar niet gelooven dat ze het lieve kind in huis of het park niet meer zouden zien en hooren....

Enige dagen gingen voorbij. Mijnheer Clare week niet van Eva's bedje, ook moeder kwam dikwijls kijken.

Op een avond ging mijnheer Clare oververmoeid wat slapen. Tante Orphelia waakte. Toen ze nog eens rond liep en een buitendeur wilde sluiten, zag ze Tom in een deken gewikkeld, buiten voor het raam van Eva's kamer liggen.

— Maar, wat voert ge daar uit? vroeg ze.

— O, juffrouw Orphelia, als de Hemelpoort voor Eva wordt geopend, wil ik er bij zijn, antwoordde Tom. Daarom ga ik niet naar mijn hut.

— Maar Eva is nu niet erger dan gisteren....

— Ze zal spoedig door een Engel gehaald worden, jufvrouw Orphelia.

De dame keerde in de ziekenkamer terug. En ze zette zich naast het bed. Eva scheen te slapen. Ze lag heel stil. Rond middernacht schrok tante Orphelia. Ze zag op Eva's gelaat veel verandering. Ze opende de buitendeur, en Tom, die waakte, was dadelijk overeind.

— Tom ga gauw den dokter halen, zei Orphelia.

Ze klopte aan de deur van mijnheer Clare en riep:

— Ik wou dat ge eens kwaamt.

Die woorden joegen mijnheer Clare op. En dadelijk was hij bij Eva en boog zich over haar. Er lag op Eva's gelaat een glans... iets van den Hemel reeds...

Mijnheer Clare haalde zijn vrouw.

— Eva is stervend, zei hij. En schreiend ging moeder mee.

Tom kwam met den dokter. En de bedienden scheenen het ook te merken, wat er gebeurde, en verzamelden zich bij de deur. De dokter keek als de anderen.... Hij kon niets meer doen.

Mijnheer Clare beefde van ontroering.

— O, als ze nog eens sprak zei hij. En hij zei in haar oor: «Eva, lieveling!»

De groote, blauwe oogen openden zich. Een glimlach verhelderde het gezichtje. Eva poogde zich op te heffen.

— Kent ge me, Eva? vroeg haar vader.

— Lieve.... papa.... murmelde het kind en stak haar armen nog uit. Maar de armen zonken weer neer... Eva snakte naar adem, ze kreeg het benauwd.

— O, dat is vreeselijk, snikte mijnheer Clare en in zijn smart greep hij de hand van Tom.... En Tom keek opwaarts, terwijl de tranen over zijn wangen rolden.

— Bid, dat dit kort mag duren, zei mijnheer Clare.

— O, God zij gedankt.... het is over, meester, sprak Tom.

De benauwdheid was voorbij. Eva lag, stil met de oogen wijd open als starend in de verte.

— O, zeg ons, wat ziet ge, lieve Eva? vroeg haar vader.

— O, zoo schoon.... zoo schoon....! fluisterde ze... Haar gelaat glansde van vreugde....

— De Hemelpoort gaat open, zei Tom zacht....

Eva was gestorven.... En wat later lag ze te midden van bloemen.... Tom zat in de andere kamer en troostte zijn heer. Dat deed de slaaf.... En de rijke, machtige meester luisterde naar hem....

Eva was begraven. En mijnheer Clare liep als verlaten op den hof. Dikwijls riep hij Tom en sprak met hem. En zekeren dag zei hij:

— Eva heeft me gevraagd u vrij te laten. Ik zal de papieren volgens de wet in orde laten maken. En over eenige weken kunt ge naar uw vrouw en kinderen in Kentucky terug keeren.

Hoe verheugd was Tom! Hij zou spoedig een vrij man zijn.

Om verstrooiing te zoeken ging mijnheer Clare dan drukke zaken doen. Op een avond trad hij een koffiehuis binnen, om er een avondblad te lezen. Er ontstond twist tusschen twee mannen die te veel gedronken hadden. Ze trokken het mes. Mijnheer Clare en eenige anderen sprongen op om hen te scheiden. Plots zonk mijnheer Clare neer. Een der bedronken kerels kwaad omdat hij achteruit gedreven werd, had mijnheer Clare met zijn mes in de zijde gestoken. Men bracht den gewonde naar zijn huis. Tom snelde om den dokter, die de wonde verbond.

— Hij is geheel ernstig, er moet volkomen rust zijn sprak hij.

Tom waakte dien nacht... Mijnheer Clare kwam nog even bij bewustzijn. Hij was veel erger dan men dacht en zelfs de dokter bemerkte had....

— Tom... beste... jongen... ik ga... naar... Eva... murmelde hij.

Tom ging mevrouw en jufvrouw Orphelia roepen.. Maar mijnheer Clare stierf eenige stonden later....

Mevrouw Clare zorgde voor een deftige begrafenis. Ze sloot zich dan eenige dagen op. Ze zei, dat ze ziek was. Een van haar broers kwam over om de zaken te regelen. En er werd besloten dat alles verkocht zou worden. En dan wilde mevrouw Clare naar het landgoed van haar vader terug keeren.

Alles moest verkocht worden. En tot dit alles behoorden ook de slaven die wanhopig keken.

Tom hoorde natuurlijk ook van dit plan en zocht jufvrouw Orphelia op.

— Meester had me beloofd, dat ik vrij zou worden. zei hij, en zorgde voor de papieren.... Ik mocht naar mijn vrouw en kinderen terug keeren. Wilt ge daarover eens met mevrouw spreken, jufvrouw?

— Zeker Tom, wil ik dat doen, maar ik kan u weinig hoop geven. Mevrouw is niet zooals mijnheer was.

Dit wist Tom ook. Nooit had hij van mevrouw een vriendelijk woord gehoord.

Jufvrouw Orphelia zocht mevrouw Clare in haar kamer op en vertelde, wat Tom gevraagd had.

— Tom vrij laten, ik denk er niet aan! antwoordde mevrouw Clare. Hij zal bij de verkooping het meest opbrengen.

— Maar hij verlangt zoo naar zijn vrouw en kinderen.

— Och, kom, wat voelt een neger daarvan!

— Uw man zorgde al voor de papieren van zijn bevrijding.

— Wel dan ben ik tevreden, dat die papieren niet in orde zijn, hernam de dame... hard en wreed.

— Het was op het verlangen van de lieve Eva. Ge weet wel, hoeveel ze van Tom hield. En in haar laatste dagen kreeg ze van haar papa de belofte, dat Tom zou vrij worden.

— Moet ge me nu weer bedroefd maken door me aan Eva te herinneren? Ge hebt nooit medelijden met mij. Ik krijg weer hoofdpijn... Moei u niet met Tom en laat me toch alleen, kloeg mevrouw Clare.

Arme Tom! Hij was zoo dicht bij de vrijheid geweest... En nu! Na eenige dagen werd hij met de andere slaven en slavinnen naar de verkoopzaal gebracht. Een grove man greep Tom bij de kin en trok zijn mond open, om zijn tanden te bekijken. Hij liet Tom zijn mouw opstroopen om zijn spieren te betasten. Hij deed hem stappen en springen, om na te gaan of er niets aan zijn beenen scheelde. Hij vroeg waar Tom groot gebracht was en wat hij zooal gedaan had. Toen begon het loven en bieden. Legree, de ruwe man, die er zeer ongunstig uitzag, kocht Tom en andere slaven, die op

een katoenplantage zouden moeten werken. Hij leidde ze naar een boot.

— Kijk me eens aan! zei hij. Hij stak zijn rechtervuist uit. Deze is zoo sterk als een hamer vervolgde hij. Weet ge hoe mijn vuist zoo geworden is? Door negers te slaan. Ge zijt verwittigd. Zorg dat ge me stipt gehoorzaamt!

Dat was geen prettige kennismaking. Tom had zijn koffer met kleeren meegenomen. Hij stond daar nog met een schoon zwart pak dat hij in Clare's huis gedragen had. Legree bracht hem een oud stel kleeren.

— Trek deze aan, die zijn wel genoeg voor een neger, sprak hij.

Dan verkocht hij alles, wat in Toms koffer zat, aan de matrozen en stak het geld in zijn zak.

III.

Tom en de andere slaven kwamen aan een vervallen huis, dat in een haveloozen verwilderden hof stond. Dat was de woning van Legree. En in den omrek lagen de uitgestrekte katoenvelden.

Drie woeste honden kwamen blaffend Legree tegemoet, ze werden met moeite bedwongen door twee groote slaven, die er zoo ongunstig uitzagen als Legree zelf.

— Die honden bijten u dood, als ge ooit tracht te

vluchten, zei Legree tot Tom en zijn makkers. Ze zijn er op gedresseerd. Dus pas op!

De twee groote slaven Sambo en Quimbo, waren de opperknechten en hadden van Legree diens wreedheid en slechtheid geleerd. Ze mishandelden de slaven en slavininnen, als deze naar hun zin niet genoeg werkten.

Het was avond en Tom en zijn gezellen werden naar een zijgebouw gebracht, slechter dan een stal. Daar moesten de slaven slapen op stroo.

Tom was innig bedroefd. Hij dacht aan zijn hut in Kentucky en aan het vriendelijk huis van mijnheer Clare. O, wat een verschil hier.

Sambo bracht het voedsel, slecht brood en een kan water.

Tom was vermoeid en sliep toch in. Hij droomde van Eva. Maar 's morgens werd hij ruw gewekt. Na weer van het slecht brood gegeten te hebben, moesten de slaven naar het veld, om katoen te plukken.

's Avonds werd ieders oogst gewogen door Sambo en Quimbo. Legree stond er bij. Een der vrouwen, die er zwak uitzag, had te weinig ingebracht. En nu zag Tom iets vreeslijks.

— Luie heks! riep Legree. Weer uw gewicht niet!

— O, meester ik ben ziek! stamelde de slavin.

— Lui zijt ge! Maar wacht!

Legree had een zweep in de hand en onbarmhartig sloeg hij de zwakke, weerlooze vrouw die vervaarlijk huilde.

Tom greep den lafaard bij den arm.

Hij mishandelde haar onbarmhartig..

— Meester, doe dat niet! smeekte hij.

Legree keek hem aan als een beest. Hij gaf Tom ook een klap met zijn zweep.

— Neger moei u nooit met mijn zaken! snauwde hij. Pas op dat gij het nog waagt dan zal ik u leeren zwijgen.

De slaven begaven zich naar hun verblijf.

— O, hoe lang zal dit leven duren, zuchtte Tom en zijn hart was zeer bezwaard.

Den volgenden dag werkte Tom op het katoenveld dicht bij de ziekelijke vrouw. Ze kon bijna niet meer. Toch moest ze vanavond haar volle gewicht katoen inleveren.

Tom sloop naar haar toe, en stak een groot deel van zijn oogst in haar zak. Juist kwam Sambo nader. Hij zag dit, en tierde:

— Ieder werkt voor zich zelf, Tom, gij moet hier geen slechte gewoonten inbrengen. Als gij anderen kunt helpen, zullen we u nog wat harder doen werken.

Sambo vertelde aan Legree, wat Tom gedaan had.

— Ha, die neger heeft medelijden. We zullen het hem wel afleeren, zei de meester met een grijns.

's Avonds werd het katoen weer gewogen. De vrouw had nu haar vol gewicht, maar Sambo loog, dat er te te kort was. Legree had hem dit geboden.

— Weer lui geweest schreeuwde Legree. Tom, kom hier! Ik wil van u een drijver maken en ik zal u leeren hoe ge dan handelen moet. Deze vrouw heeft te weinig

gewerkt. Neem een zweep en geef haar een flink pak slaag!

Tom ontstelde.

— O, neen, meester, dat kan ik niet doen, antwoordde hij.

— Ik wil het! raasde Legree.

— Meester ik zal het niet doen, hernam Tom. Het zou een groote zonde zijn!

Legree sloeg Tom geweldig met zijn zweep en riep:

— Zult ge nu nog zeggen dat ge het niet doen wilt!

— Ja, meester, sprak Tom, het bloed van zijn gelaar vegend. Ik zal niemand slaan en nooit!

— Zwart beest gehoorzaam! tierde Legree.

— Neen meester al sloegt gij mij dood, ik mag die zware zonde niet begaan.

Legree gaf Tom een stomp.

— Heb ik u niet gekocht met lijf en ziel? vroeg hij.

— Mijn ziel is uw eigendom niet, meester. Die is door Christus gekocht met zijn bloed, antwoordde Tom rustig.

— Grijp hem vast en ransel hem nog eens af! tierde Legree tot Sambo en Quimbo.

En wat later lag de arme Tom kermend en bloedend in een oude schuur.

Den volgenden dag moest hij weer naar het veld.... Heel zijn lichaam deed hem pijn. Tom werkte als de anderen. Legree vroeg hem 's avonds niet meer om slaven te geeselen. Maar hij haatte Tom.

Eenige weken gingen voorbij. En Tom sleepte zijn ellendig leven voort. Op een avond hielp hij twee vrouwen vluchten. Tom vreesde dat ze achterhaald zouden worden. Vluchten scheen hier onmogelijk. Den volgenden dag bemerkte men de verdwijning der slavinnen. Legree was woedend. Alle slaven werden geroepen. Ze moesten de vrouwen achtervolgen.

— En gij Tom, voorop! zei Legree.

— Meester, dat kan ik niet doen, antwoordde de goede man. Ik bid God, dat de vrouwen mogen ontkomen.

Legree had nu geen tijd, om zich verder met Tom te bemoeien. Hij liet hem opsluiten en leidde de jacht op twee menschen. De honden deden mee. Maar de vrouwen werden niet ontdekt.

Moe kwam Legree terug.

— Haal Tom hier, beval hij tot Sambo.

Weldra stond Tom daar.

— Wat weet ge van de vluchtelingen? vroeg Legree.

— Ik heb niets te zeggen, meester, antwoordde Tom. Legree gaf hem een slag en bulderde:

— Durft gij loochenen, dat ge iets weet?

— Ik weet iets meester, maar ik kan het niet zeggen. Ik kan wel sterven...

— Hoor eens Tom, ik heb u de vorige maal losgelaten, toen ge die luie feeks niet wildet slaan. Maar zijt ge nu nog ongehoorzaam dan vermoord ik u.

— Meester als ge dat doet zijt ge schuldig vóór God, hernam Tom. Ik ben bereid te sterven maar gij zult ongelukkiger zijn dan ik.

Legree brulde van woede....

— Leid hem mee! raasde hij tot Sambo en Quimbo.

De twee slaven brachten Tom in de schuur. Legree volgde. En daar werd de arme, trouwe slaaf zoo geslagen en gestampt, zóó wreed mishandeld dat hij in zwijm viel. De drie wreedaards lieten hem liggen... Niemand mocht bij Tom komen....

Twee dagen later kwam een jonge man op het landgoed aan. Hij vroeg naar den eigenaar. Het was George Shelby. Na heel lang zoeken had hij Toms spoor gevonden en nu kwam hij om hem vrij te koopen.

— Ha, ge komt voor Tom? vroeg Legree. Ja, dien heb ik gekocht, maar ik had het beter niet gedaan. Een oproerige vent is hij. Hij heeft twee vrouwen helpen vluchten en wou me niet zeggen, hoe. Ik heb hem laten geeselen en nu doet hij zijn best om ginder in die schuur dood te gaan.

George snelde naar de schuur. Daar lag Tom die twee dagen al te sterven. George zonk bij hem neer.

— Oom Tom, oom Tom! kermde hij. O, vind ik u zoo! Oom Tom kent ge mij niet?

De martelaar opende de oogen.

— Mijnheer George, stamelde hij.... Ge hebt.... me

niet vergeten.... Dat doet me goed.... Ik sterf gerust....

— Ik ben gekomen om u te koopen... ge moogt niet sterven! snikte George. Ge gaat mee naar huis.

— God brengt mij naar zijn huis... waar Eva is.... De Hemel is gekomen.... ik heb overwonnen.

— O, Tom genees toch... .

— Ik ga naar het Hemelsch huis.... Zeg niet aan Chloe hoe ge me gevonden hebt, Zeg alleen.... dat de Hemelpoort open was.... En de kinderen... O, zeg,, dat ze moeder.... lief hebben en mij volgen.... dat we allen elkaar... boven... weerzien.... Ik overwin....

Tom had zijn laatste kracht gebruikt. Hij sloot de oogen en hijgde zwaar....

— Naar het Hemelsch huis! murmelde hij nog.... Toen stierf hij...

George hoorde gerucht. Legree stond aan de deur.

— Wat moet ik voor Tom betalen? vroeg George.

— Ik verkoop geen doode negers, snauwde Legree....

George riep eenige slaven. En hij liet Tom op zijn wagen dragen en spreidde zijn mantel over den doode uit.

— Ik zal dezen moord aangeven, bij het gerecht, zei George tot Legree.

— Doe dat, maar waar zult ge getuigen vinden? spotte de wreedaard.

De getuigenis van negers telde niet. Er was geen recht voor slaven.

— Wat een gedoe voor een dooden neger! zei Legree vruchteloos.

George gaf hem een vuistslag en de lafaard tuimelde op den grond. Legree stond op, maar scheen verdwaasd. Hij zag den wagen weggrijden. Eenige slaven gingen mee. George wees een boschje.

— Begraaft Tom daar! zei hij. Neen. neem dien mantel niet weg begraaf hem daarin....

Het graf werd gemaakt... Tom werd er in gelegd. En weenend zag George aan Toms hals zijn dollar, nu met Eva's haarlok omwonden.

— Voor God, getuig ik, alles te doen wat ik kan om den vloek der slavernij uit ons land te krijgen, sprak George.

En treurig reed hij heen....

Hij bracht Tom niet mee in Kentucky... Hij vertelde Chloe niet alles.... maar sprak uitvoerig over het zalig sterven van oom Tom...

Toen George Shelby zelf meester was, liet hij de slaven van zijn landgoed vrij. En na een oorlog werd Amerika van de slavernij bevrijd.

EINDE.

ABRAHAM LINCOLN.

Zoo wat zeventig jaar geleden werden de slaven vrij verklaard door president Abraham Lincoln.

Lincoln was van zeer eenvoudige afkomst. Hij werd geboren in een planken hut, ergens in een bosch van Kentucky, de streek dus, waar ook oom Tom thuis hoorde. Lincolns vader was een houthakker. De kleine Abraham kon niet naar school gaan, want die was daar in de bosschen niet. Hij leerde van zijn ouders lezen en schrijven. Later werkte hij als landbouwer, houthakker en hield ook een klein winkeltje. Maar hij voelde steeds lust tot de studie. Hij kreeg een betrekking bij den Staat, en bestudeerde de wetten. In vergaderingen sprak hij tegen de slavernij. Duizenden kwamen naar hem luisteren. En er ontstond een groote beweging tegen den schandelijken handel in menschen. Het boek van Beecher Stowe, waaruit we oom Toms geschiedenis verhaalden, wekte eveneens diepen indruk.

Lincoln werd tot voorzitter van Amerika gekozen. Toen verklaarde hij de slaven vrij. In 't Zuiden, waar veel mannen woonden als Legree, die om het voordeel de slaven wilden houden, verzette men zich. Er kwam oorlog tusschen het Noorden en het Zuiden. Na een bitteren strijd overwon het Noorden. De slaven bleven vrij. Maar de edele Lincoln was niet meer. Een sluipmoordenaar had hem gedood (1865).